

> Έχουμε αναφέρει σε προηγούμενες εκδόσεις τον ρόλο που έπαιξαν (και παίζουν) οι γερμανικές εταιρείες στο παρασκήνιο της Ιστορίας, στην προσπάθειά τους να ελέγξουν στρατιωτικά, πολιτικά ή οικονομικά την Ευρώπη. Την Παρασκευή 12 Αυγούστου αναφερθήκαμε στον ρόλο που διαδραμάτισε προπολεμικά η IG Farben (χρηματοδοτώντας την άνοδο των Ναζί στην εξουσία το 1933 στη Γερμανία), αλλά και μεταπολεμικά με τις τρεις εταιρείες που την διαδέχθηκαν (Bayer, BASF, Hoechst). Οι άνθρωποι κι οι εταιρείες που προετοίμασαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο βρέθηκαν και πάλι σε διευθυντικές θέσεις την δεκαετία του '50, προετοιμάζοντας αυτή τη φορά την Ενωμένη Ευρώπη και το νομικό πλαίσιο που θα διασφάλιζε τον εταιρικό έλεγχο σε κάθε επίπεδο.

> Θα αναφερθούμε σε μία άλλη γερμανική εταιρεία που κινήθηκε στο παρασκήνιο της Ιστορίας και διαδραματίζει μέχρι σήμερα ρόλο στις εξελίξεις. Η συμβολή της στην οικονομική και πολιτική κατάρπωση της σημερινής Ελλάδας έχει αποκαλυφθεί και θα παρακολουθήσουμε μαζί μερικές όχι και τόσο γνωστές πτυχές της διείσδυσης και της επιρροής της. Αναφερόμαστε φυσικά στην Siemens και στο περιβόητο σκάνδαλο που αποκαλύφθηκε το 2008. Ένα σκάνδαλο που έχει χαρακτηριστεί ως το νούμερο 1 σκάνδαλο διαφθοράς παγκοσμίως και συνεχίζει σήμερα να έχει αντίκτυπο και παρενέργειες στην πολιτική ζωή της Ελλάδας.

> Η εμφάνιση της Siemens στην Ελλάδα έγινε την δεκαετία του '20. Το 1926 η Telefunken που ανήκε στο συγκρότημα της Siemens ανέλαβε να εγκαταστήσει τηλεφωνικό δίκτυο στην Ελλάδα. Τότε εμφανίστηκε ένας Έλληνας εκπρόσωπος του γερμανικού ομίλου, ο Ιωάννης Βουλπιώτης. Ήταν γιος οικογένειας πολιτικών και μετά το τέλος του Α' Παγκόσμιου Πολέμου και τη Μικρασιατική Καταστροφή βρέθηκε στη Γερμανία για να σπουδάσει μηχανολόγος-μηχανικός. Γνωρίστηκε με την κόρη του Karl Friedrich von Siemens, την οποία και παντρεύτηκε. Σύντομα έγινε διευθυντής της εταιρείας, ενός ομίλου που εκτός από τη Siemens είχε τον έλεγχο της Telefunken, της AEG και πολλών ακόμα εταιρειών.

> Στις αρχές της δεκαετίας του '30 ο

ΚοσμοΠΟΛΙΤΙΚΑ

Του Παναγιώτη Νικολάου

Ή ΜΗΠΩΣ ΔΕΝ ΕΦΥΓΑΝ ΠΟΤΕ;...

Οι Γερμανοί ξανάθλαν

Ιωάννης Βουλπιώτης πέτυχε νέες συμφωνίες με το Ελληνικό Δημόσιο (νέα τηλεφωνικά κέντρα και τις ραδιοφωνικές εγκαταστάσεις). Νορτίτερα, ίδρυσε την Ανώνυμη Ελληνική Τηλεφωνική Εταιρεία (ΑΕΤΕ), της οποίας το 80% των μετοχών είχε εξαγοραστεί το 1927 από την Siemens. Μάλιστα, κατά τις παραμονές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου τα ίδια στελέχη κατείχαν διευθυντικές θέσεις στην ΑΕΤΕ και στην «Σήμες Ελληνική Ηλεκτροτεχνική». Ο Βουλπιώτης είχε διαρκή, μα διακριτική, θέση στις εξελίξεις κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '30 και το μυστικό της επιτυχίας του ήταν πως οι δουλειές που έκλεινε εξασφάλιζαν ένα ποσοστό 3%-5% για Έλληνες πολιτικούς και κρατικούς υπαλλήλους. Σύμφωνα με κάποιες μαρτυρίες, η μίζα ονομαζόταν τότε «έξτρα προμήθεια». Οι πολιτικοί παράγοντες που έπαιρναν την «έξτρα προμήθεια» επισκέπτονταν τον Βουλπιώτη στο Μόναχο και τα λεφτά έμπαιναν σε κάποιον ελβετικό λογαριασμό. Από τότε συνέβαιναν αυτά...

> Στα τέλη της δεκαετίας του '30 ο Ιωάννης Βουλπιώτης είχε εγκατασταθεί για τα καλά στην Ελλάδα, έχοντας το στρατηγείο του στη Ρηγίλης. Κατά την διάρκεια της Κατοχής ήταν ο άνθρωπος των Γερμανών και κρατούσε τις σημαντικότερες γερμανικές εταιρείες στην Ελλάδα. Εξάλλου, ο έλεγχος της ραδιοφωνίας ήταν ένα από τα σημαντικότερα όπλα της γερμανικής προπαγάνδας. Η διαπλοκή των οικονομικών και πολιτικών παραγόντων με το κατοχικό καθεστώς ήταν τέτοια που επέτρεψε την «ειδική μεταχείριση» που είχε η Ελλάδα από τις δυνάμεις κατοχής στον οικονομικό και χρηματοπιστωτικό τομέα.

> Όπως επισημαίνεται στην Έκθεση του 1946 του OMGUS (Office of Military Government, United States,

Ernst Werner von Siemens (1816-1892). Ο ιδρυτής της Siemens.

δηλαδή η Στρατιωτική Κυβέρνηση των ΗΠΑ στο έδαφος της Γερμανίας μετά τη νίκη των συμμάχων και τη δημιουργία ζωνών κατοχής): «στην Ελλάδα δεν ακολουθήθηκε από τις κατοχικές δυνάμεις η συνήθης οδός της άμεσης ιδιοποίησης των περιουσιών των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά επελέγη η οδός της «φιλικής συμφωνίας», δηλαδή η συνεργασία μιας μεγάλης γερμανικής τράπεζας (της Deutsche Bank) με μια μεγάλη ελληνική (την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας). Πρωταγωνιστικό ρόλο σ' αυτή τη «φιλική συμφωνία» της Deutsche Bank με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας έπαιξε ως διαμεσολαβητής η Siemens που ίδρυσε την Deutsche Bank και στην Ελλάδα κατείχε στρατηγικό ρόλο μέσω Βουλπιώτη κι ΑΕΤΕ...

> Η συμφωνία μεταξύ της Deutsche Bank και της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδας υπογράφηκε στο ξεκίνημα της Κατοχής, στις 17 Ιουνίου 1941. Οδήγησε στο σχηματισμό μιας Επιτροπής της Κοινοπραξίας, η οποία ελεγχόταν από την Siemens και συγκροτήθηκε από 6 μέλη. Οι τρεις ήταν Έλληνες κι οι τρεις Γερμανοί (ανώτατα στελέχη της Deutsche Bank και της Siemens). Το ωραίο είναι πως «προτιμήθηκε η Deutsche Bank, που θεωρούνταν πολιτικά ουδέτερη, έναντι της στενότερα συνδεδεμένης με το ναζιστικό καθεστώς Dresdner Bank, με την οποία επί-

σης η Εθνική είχε συνεργαστεί προπολεμικά» (Γιώργος Παγουλάτος «Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, 1940-2000», σ. 68-9). Σημείωση: Το 2008 αποκαλύφθηκε πως ένα μέρος των υπογειών συναλλαγών της Siemens με τους Έλληνες πολιτικούς παράγοντες μεταξύ των ετών 1999 και 2006 έγινε μέσω της Dresdner Bank και το υποκατάστημά της στην Ελβετία!

> Με την αποχώρηση των Γερμανών, ο Βουλπιώτης έχασε τις εταιρείες του που επιτάχθηκαν ως εχθρικές κι οδηγήθηκε στο εδώλιο με την κατηγορία του δοσύλλογου. Απαλλάχθηκε έπειτα από ευνοϊκές μαρτυρίες, καθώς κατά την διάρκεια της Κατοχής είχε αναπτύξει φιλικές σχέσεις με το σύνολο σχεδόν του πολιτικού κόσμου (κι αυτούς ακόμη που δεν συμμετείχαν στις κατοχικές κυβερνήσεις). Οδηγήθηκε λίγο αργότερα ξανά σε δίκη, αλλά απαλλάχθηκε και πάλι λόγω αμφιβολιών. Η βασική εναντίον του μαρτυρία προερχόταν από το συνεργάτη των ΕΣ-ΕΣ Ιάσονα Μανδηλάρη, ο οποίος δικάστηκε και καταδικάστηκε τον Μάρτιο του 1945. Στη δίκη του μεταξύ άλλων κατονόμασε ως συνεργάτες των Γερμανών τον Ιωάννη Βουλπιώτη και τον γιατρό Νικόλαο Χριστοφοράκο, τον οποίο μάλιστα αποκάλεσε «γιατρό των ΕΣ-ΕΣ», κάτι όμως που δεν αποδείχθηκε ποτέ. Όπως ο Βουλπιώτης, έτσι και ο Νικόλαος Χριστοφοράκος αθωώθηκε λόγω αμφιβολιών. Είναι ο πατέρας του Μιχάλη Χριστοφοράκου, ο οποίος «πρωταγωνίστησε» στο σκάνδαλο της Siemens το 2008...

> Στη συνέχεια ο Βουλπιώτης αναζήτησε την τύχη του στη Ρώμη σαν επιχειρηματίας κι επέστρεψε στη Δυτική Γερμανία το 1950. Η Siemens αναγνώρισε την προϋπηρεσία του και τον αντάμωσε. Τον έστειλε και πάλι στην Ελλάδα ως εκπρόσωπό της για να κερδίσει δουλειές στις τηλεπικοινωνίες, στη ραδιοφωνία και στους σιδηροδρόμους. Αυτή τη δεύτερη περίοδο στην Ελλάδα έκανε την παρουσία του έντονα γνωστή, καθώς το 1954 «έσκασε» το πρώτο σκάνδαλο Siemens, στο οποίο θα αναφερθούμε σε προσεχή έκδοση. Το συμπέρασμα είναι πως λιγότερο από μία δεκαετία μετά τον πόλεμο, οι Γερμανοί είχαν επιστρέψει στην Ελλάδα με τους ίδιους ανθρώπους και τις ίδιες εταιρείες...

Η συνέχεια αύριο

❖ Πρέπει να αναφέρουμε τη βαθιά και μακρόχρονη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στη Siemens και μία άλλη γιγάντια γερμανική εταιρεία, την τράπεζα Deutsche Bank. Η σχέση των δύο γερμανικών εταιρειών ήταν πάντα πολύ στενή και πολύμορφη, καθώς η Deutsche Bank δέθηκε από την ίδρυσή της με την Siemens. Ήταν το 1870, όταν ο Georg Siemens (ανιψιός του Werner Siemens, του ιδρυτή της Siemens & Halske) συμμετείχε στην ίδρυση της Deutsche Bank και έγινε ο ανώτερος διευθυντής της. Το 1893 η Siemens πήρε ένα δάνειο 10 εκατομμυρίων μάρκων από την Deutsche Bank, η οποία από τότε εξελίχθηκε σε κύριο τραπεζικό οίκο της Siemens. Έκτοτε, οι δύο γερμανικές εταιρείες βάδισαν χέρι-χέρι. Όπως έγινε και με την συμφωνία μεταξύ της Deutsche Bank και της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδας που υπογράφηκε στις 17 Ιουνίου 1941.

❖ Σύμφωνα με το OMGUS (Office of Military Government, United States), η Deutsche Bank χρη-

Χέρι-χέρι με την Deutsche Bank

ματοδοτούσε τον Χίτλερ πριν ακόμα ανέλθει στην εξουσία και συμμετείχε στο πρόγραμμα επανεξοπλισμού της Γερμανίας πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Σημαντικός ήταν ο ρόλος της και στην «αρειοποίηση» ("Arisierung") των επιχειρήσεων, δηλαδή την υφαρπαγή των εβραϊκών περιουσιών και την απόδοσή τους σε «αρείους» ημέτερους.

❖ Τα συμπεράσματα της πολυσέλιδης Έκθεσης του 1946 του OMGUS είναι καταλυτικά για τον ενεργό ρόλο της Deutsche Bank στο ναζιστικό καθεστώς. Η Έκθεση προότινε τα ακόλουθα:

1. Η Deutsche Bank πρέπει να διαλυθεί,
2. Οι υπεύθυνοι συνεργάτες της Deutsche Bank πρέπει να κατηγορηθούν και να παραιτηθούν ως εγκληματίες πολέμου ενώπιον δικαστηρίου,
3. Τα διευθυντικά στελέχη της Deutsche Bank

πρέπει να αποκλειστούν από την ανάληψη σημαντικών ή υπεύθυνων θέσεων στην οικονομική και πολιτική ζωή της Γερμανίας».

❖ Σήμερα γνωρίζουμε ότι όχι μόνο δεν διαλύθηκε η Deutsche Bank, αλλά τα στελέχη της αξιοποιήθηκαν στις σημαντικότερες θέσεις μετά τον πόλεμο. Ο ισχυρός της άνδρας Hermann J. Abs (είχε ενεργό ρόλο στη συμφωνία του 1941 ανάμεσα στην Εθνική Τράπεζα Ελλάδας και την Deutsche Bank) προσλήφθηκε ως άτυπος οικονομικός σύμβουλος από τις βρετανικές δυνάμεις κατοχής και χρημάτισε αργότερα προσωπικός συνεργάτης του καγκελάρου Αντενάουερ (υπό τις ευλογίες του οποίου το ηγετικό στέλεχος των Ναζί Walter Hallstein έγινε το 1958 ο πρώτος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

❖ Η Deutsche Bank συνεχίζει και σήμερα την δράση της κι ενίοτε παρουσιάζει εκθέσεις με θέμα την χρεοκοπία της Ελλάδας...